FORGÓ

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság lapja. Megjelenik negyedévente.
XIV. évfolyam 2. szám, 2013. október

Kedves Tagtársak, Barátaink!

Első, nagyszerű hírünk azonnal megragadja figyelmüket. Nagy esemény ekkora támogatás Társaságunk életében – és akkor, amikor mindenhonnan azt a bíztatást halljuk, hogy: szerezzünk magunknak támogatókat. A hét Rab testvérről és építőjátékukról már olvashattak a Forgóban. Karlócai Mariann gyűjteményében őrizte az általuk előállított játék egy példányát – és nagy meglepetésére – 2004-ben, a szegedi várban megrendezett Játszani jó kiállításon bemutatkozott neki Rab Endre, mint a testvérek egyike, azóta tart az ismeretség számomra is…

Élvezettel – és együttérzéssel – hallgattuk meg vetített képes előadását Orlay utcai klubhelyiségünkben 2010. november 13-án, egy szombat délelőttön, melyből megismertük a népes család alkotó munkáját – és meghurcoltatását is. Akkor még nem tudhattuk, hogy ennek az előadásnak további, nem remélt eredménye is lesz a kialakuló jó kapcsolaton kívül.

Egy fecske nem csinál nyarat… Ki lesz a második arany? Ki lesz az első ezüst – aki 50.000 Ft adományra értékeli Társaságunk teljesítményét? És ki az első bronz, 25.000 Ft-tal? Mi megpróbáljuk nyújtani azt az élményt, amelyet intézmény napjainkban még nem szolgáltat, csak civil erők összefogása, önzetlenül végzett munka. Köszönet azoknak a Barátainknak, akik ezt észreveszik, értékelik, s ha anyagi lehetőségük engedi, fenntartani segítik.

Dr. Györgyi Erzsébet
elnök

Szeretettel köszöntjük
első
Arany Fokozatú
Támogatóinkat!

A
Kiss Áron Magyar
Játék Társaság számlájára

Rab Endre és felesége

2013. szeptember 30-án
100.000 Ft-ot
utaltak át.

Köszönjük!!!

Meghívó

„Titokzatos Bábgyűjtemény"
2013. szeptember 29 – december 15.

Az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet Bábtárának bábtörténeti kamara kiállítása Budapesten, a Bajor Gizi Színészmúzeumban (Bp. XII. Stromfeld Aurél utca 16.)
Fotók: Szebeni Szabó Róbert

Az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet (OSZMI) Bábgyűjteményének utazó kiállítása tíz évvel ezelőtt kelt útjára Papp Eszter bábtörténész és Imre Barnabás látványtervező jóvoltából. Az eltelt időszakban nagy sikert aratott többek között Londonban, Pekingben, Genfben, Zágrábban, Moszkvában, Szentpétervárott, az ausztriai Mistelbachban és Pécsett. 2013 őszén újra lehetősége nyílik a bábok iránt érdeklődő gyerek- és felnőtt közönségnek, hogy bepillantást nyerjenek a Bábgyűjtemény rejtett kincseibe. A kiállítás reprezentatív válogatás az 1850 és 1950 között alkotó legjelentősebb művészek – A. Tóth Sándor, Blattner Géza, Bodor Aladár, Büky Béla, a Hincz család, a Kemény család, Rév István Árpád és Szokolay Béla – munkáiból. A tárlat bemutatja a különböző irányzatokat, stílusokat és technikai megoldásokat az 1800-as évek vásári metamorfózis-marionettjeitől kezdve az avantgárd bábfigurákig. A bábok mellett kiállításra kerülnek tervrajzok, fotók, és egy üvegdia sorozat a 20-as évekből, amelyek a tervezéstől a megvalósulásig tartó alkotói folyamatba engednek betekintést.

A Múzeumok Őszi Fesztiválja keretében létrejövő tárlatot a Bajor Gizi Színészmúzeum látogatóktól elzárt tereiben tekintheti meg a tisztelt publikum.

A kiállításhoz kapcsolódóan különféle **múzeumpedagógiai foglalkozásokat** kínálunk az érdeklődőknek:

Október 2–3-án (szerdán és csütörtökön) 9–13 óra között: Szőlős akadályverseny.

Október 6-án (vasárnap) 15–18 óra között: Családi vasárnap szőlős akadályversennyel és bábkészítéssel.

Október 9–10-én (szerdán és csütörtökön) 9–13 óra között: Bábkészítés és bábmozgató drámajáték.

Október 16–17-én (szerdán és csütörtökön) 9–13-óra között: Népmesefeldolgozás bábokkal és „öko-báb" szelektív hulladékokból.

Október 20-án (vasárnap) 15–18 óra között: Családi vasárnap keretében népmesefeldolgozás árnybábokkal.

Október 24-én (csütörtökön) 9–13 óra között: „Öko-marionett" készítés.

Kérjük, hogy az érdeklődő csoportok **előre jelezzék látogatási szándékukat** Szebényi Ágnes múzeumpedagógusnál a következő elérhetőségeken: 06–1–375–11–84/105. mellék vagy a *szebenyi.agnes@szinhaziintezet.hu* internetes címen.

VII. Országos Ördöglakat Találkozó
Bakonysárkány, Faluház (Béke u. 102)
2013. október 12.

9.00–9.30 Regisztráció

A nap feladatai:

Bontsuk fel a kockát minél változatosabb módon két, három vagy több egybevágó részre. (lehet hozott anyaggal is dolgozni!)

9.30–10.30 Pályázatra érkezett játékok bemutatása, kipróbálása és szavazás

10.30 Előadások

Dr. Szilassi Lajos (Szeged): A kocka feldarabolása egybevágó részekre

Gál Péter (Budapest): Egybevágó pentominó és más poliform készletek

A BurrTools program használata rendhagyó problémák megoldására

Bozóki Sándor (Budapest): „Hét, páronként érintkező végtelen henger"

Gáspár Merse Előd (Budapest)**:** Játékos topológia

Vanyó Tamás (Eger)**:**A térbeli labirintusokról

12.00 „Ördöglakat a párologtatón" pályázat eredményhirdetése

12.10 „Játékok a hetes szám jegyében" – logikai játékkészítő pályázat eredményhirdetése

12.20 Fórum, ördöglakat bemutatók: Vendég Linka Sándor, Szombathely

Versenyen kívül tervezett és készített játékok bemutatása.

Hátha valaki nem ismeri? Hozzon egy logikai játékot és mutassa be!

13.00 Ebédszünet – ezért szükséges a regisztráció:)

14–16 *Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint; még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól. Péld. 22:6;*

Kerekasztal beszélgetés 10–14 éves gyerekek részére összeállítandó tárgyi logikai játékcsomagról: játékok 15–20 feladattal! Moderátor: Székely Márton

16–17 Játékbörze: hozzon 20 *azonos* ördöglakatot, logikai játékot és cserélje el; gyűjtemények bemutatása; regisztrációnál jelezze, ha hozott a börzére játékokat.

Szervezők: Bakonysárkányért Alapítvány, Faluház, Bakonysárkányi Iskola. Támogatók: Juhász Péter, Bakonysárkány Önkormányzata, LEADER program, Bakonyalja-Kisalföld Kapuja Vidékfejlesztési Egyesület

Duna-Tisza közi Népművészeti Egyesület
Telefon: 20/563–5770 6000 Kecskemét, Serfőző u. 19. E-mail: dunatiszakozi@gmail.com

DUNA-TISZA KÖZI
NÉPMŰVÉSZETI EGYESÜLET

Országos konferencia a köztéri játszóterekről

Kecskemét, 2013. október 11–12.

A hetvenes évek közepétől a Fiatalok Népművészeti Stúdiójának munkája, a felelevenedő néphagyományok nyomán egyre több természetes alapanyagú játszótér készült az országban, a különböző egyesületek fafaragói számos játszóteret készítettek városuk, községük számára. Az uniós szabványok bevezetésével a sablonos játszóterek kiszorították az egyedi tervezésű, népművészek által kivitelezett fa mászókákat, forgókat, rönkvárakat.

A konferencia célja, hogy megtaláljuk az arany középutat, hogy ismét a magyar motívumkincset, formakultúrát felmutató, egyedi játszóterek készüljenek, melyek azonban az uniós szabványoknak is megfelelnek. Jó lenne, ha ismét minden játszótérnek egyedi arculata, hangulata lenne. Ehhez azonban elengedhetetlenül fontos a magyar alkotók szellemisége, tudása, a tervezésben és kivitelezésben való részvétele.

Az előadások során bemutatjuk a játszótérépítés kezdeteit, virágkorát; majd a Nemzetgazdasági Minisztérium szakembere ismerteti a ma érvényes szabványokat; ezt követően jó példákat láthatunk már megépült, a mai szabványoknak megfelelő magyar játszóterek bemutatásával. Végül a játszóterek átvételével, ellenőrzésével megbízott szakember elmondja, melyek a leggyakoribb hibák, mire kell különösen figyelni az új játszóterek tervezésénél, építésénél. A terepbejárás során megtekintjük, kipróbáljuk a Kecskeméten épült két új játszóteret.

Várjuk konferenciánkra mindazon fafaragókat, kézműveseket, tervezőmérnököket, intézményvezetőket, akik egyedi játszótér építésére törekednek.

Konferencia időpontja: 2013. október 11–12. péntek–szombat.

Helyszíne: Bács-Kiskun Megyei Közművelődési Intézet, 6000 Kecskemét, Katona József tér 8.

Részvételi díj: 1500,-Ft/nap (az ár az ebédet is magában foglalja)

Szállásdíj: 7.300,-Ft/éj vagy 9.900Ft/éj (Pálma Hotel), 11.500,-Ft/éj (Hotel Uno)

Jelentkezés: 2013. október 4-ig e-mailben vagy levélben

Program:

1. nap, október 11. péntek

10.00–11.00 Galánfi András, népi iparművész, Népművészet Mestere fafaragó, a Nádudvari Kézműves Szakiskola alapítója, szakoktatója: A 70–80-as évek magyar játszótér építése, kezdetei, kiteljesedése és hanyatlása

11.15–12.15 Dr. Nagy Ádám, a Nemzetgazdasági Minisztérium munkatársa: A játszóterekre vonatkozó előírások, szabványok

12.15–13.00 Kérdések, vitafórum

13.00–14.00 ebéd

14.00–15.00 Kalmár Ágnes művészettörténész, játékkutató, a Szórakaténusz Játékmúzeum igazgatója:

Játszótereink a hazai játékpályázatok tükrében – fejezetek a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely archívumából

15.15–15.45 Sipos Istvánné, a KEFAG Kecskeméti Arborétum vezetője: Játszótéri eszközök a KEFAG területén

16.00–17.00 Mozsárné Náczi Éva játszótéri eszköz szabványosító szakértő: A szabvány alkalmazása a gyakorlatban

2. nap, október 12. szombat

9.00–12.00 Sipos Istvánné, a KEFAG Kecskeméti Arborétum vezetője: Terepbejárás, a Kecskeméti Arborétum régi rönkvárának és a hozzá épült új játszótéri elemek megtekintése, a Vackorvár Erdei Iskola új, EU szabványos játszóterének és az erdei tornapályának megtekintése Hetényegyházán

12.00–13.00 ebéd

13.00 – hazautazás

Mindenkit szeretettel várunk!

Berei Andrea
elnök

A konferencia támogatója a Nemzeti Kulturális Alap.

Krónika

Megemlékezés
dr. Kovács Jánosné Marikáról
és Lux Judit Babák között c.
kiállításának megnyitója
2013. szeptember 14-én, beszélgetéssel

Koryürek Vera bábművészt – akit március 9-én Illiszné Kováts Ildikó Cserépbabák – mesebábok c. kiállításának megnyitójaként ismertünk meg – is felkértük a beszélgetésbe bekapcsolódásra. Nem tudott részt venni, de az alábbiakban foglalta össze gondolatait:

Tisztelt Megemlékezők, kedves „Babások", mindenek előtt szeretném megköszönni dr. Györgyi Erzsébetnek a megtisztelő felkérését, hogy mondjak néhány szót ezen a szép megemlékezésen.

Egyéb elfoglaltságom okán csak írásban tudom a gondolataimat elküldeni.

Be kell vallanom őszintén, azon kívül, hogy egy-két kiállítást megtekintettem, vajmi keveset tudok a „babások társadalmáról". Így sem a múltról sem a jövőről nem beszélhetek. Mi késztet mégis a megszólalásra? Egyszerűen csak az, hogy szeretem a babákat. Egy korábbi kiállítás megnyitóján, már elmeséltem, hogy én bizony úgy 13–14 éves koromig babáztam. Kisgyermekként szent meggyőződésem volt, hogy a babáim (mackók és más egyéb csodalények) élnek, beszélnek, velem szoros közösséget alkotnak. Ez az érzés ma sem áll távol tőlem, s annak idején talán ez terelt egy rokon szakma (hivatás), a bábkészítés felé.

A bábszínházban eltöltött sok-sok év nem koptatta el a játékbabák iránti szeretetem. Sőt! Szépségük gyönyörködtet. Csodálattal gondolok rátok kedves Babakészítők. Mennyi ügyesség, gondolat, fantázia, szeretet, de legfőképpen határtalan kitartás és türelem szükséges ahhoz, hogy elkészüljön egy baba! S gondolom, a gyűjtők munkája sem egyszerűbb.

Igen, csodálattal és elismeréssel gondolok rátok, akik ilyen művészi teljesítményekre vagytok képesek. És azokra is akik a háttérből segítik a munkátokat, szervezéssel, kiállítások rendezésével, egyéb más dolgokkal.

De legfőképpen dr. Kovács Jánosné Marikára gondolok hálával, amiért életre hívta, megteremtette ezt a szépséges babavilágot. Nem ismertem Őt, de biztos vagyok benne, hogy elkötelezetten dolgozott, s nem hiába, mert a Múzeum, a Babaklub a kiállítások életben maradtak, működnek. A mag nem hullott terméketlen talajra, hiszen itt vagytok ti és munkálkodtok ma is

Ehhez a munkához kívánok mindnyájatoknak jó egészséget és azt, hogy mindig legyenek olyan gyermekek, akik szeretettel ölelik magukhoz a babákat.

Üdvözlettel:

Budapest, 2013. szeptember 13.

Koryürek Vera

Bencsik Ildikó – aki részt vett az összejövetelen – az alábbi élménybeszámolóval lepett meg bennünket:

(2013. Szeptember 14. Szombat)

Gyöngyike [Ildikó ikertestvére] tagja a budapesti Kiss Áron Játéktársaság Babaklubjának is, és mivel hírt kapott arról, hogy délután 2-kor babakiállítás nyílik a társaság Orlay utcai klubhelyiségében, az esős, hűvös idő ellenére nekiindultunk, hogy mi is ott lehessünk a megnyitón.

Többekkel együtt már Drén Csabáné Évát is ott találtuk, mire odaértünk. Örömmel üdvözöltük egymást, Évi nemrég járt Párizsban, és a soha el nem tűnő derűjével mindjárt elmesélte néhány élményét.

Mikor már jól összesereglett a társaság, Dr. Györgyi Erzsébet – a Játéktársaság elnöke – az asztal köré hívott bennünket és egy kis megemlékező beszédben elmondta, hogy kinek az emlékére kerül megrendezésre – immár szinte hagyományosan – minden év szeptemberében egy-egy babakiállítás a Játéktársaság szervezésében.

Dr. Kovács Jánosné Marika nemcsak kiváló mestere volt a babakészítésnek, illetve babajavításnak (egyébként messze földön híre volt annak, hogy a budapesti, „Babaklinika" nevű kisboltjában az egészen súlyosan sérült babákat is újra élővé tudta varázsolni), hanem ő volt az, aki megalapította az első Babaklubot,

illetve az első Babamúzeumot, saját házában, Szentendrén. A keze nyomán valahogyan lélek formálódott minden teremtményébe, és ezt kicsik-nagyok egyaránt megérezték. Igen népszerűek voltak a babái, kezdve a bűbájos kis Lencsi babáktól a „vásárfia" babákig, vagy a porcelánbabákig.

Kedves meglepetés volt, hogy a kiállításon megjelent Kovács Nimród is – a babamozgalom nagyasszonyának fia – és a kiállítás résztvevőinek ajándékként átnyújtotta az Édesanyjáról, illetve az édesanyja babáiról szóló – rengeteg fényképpel illusztrált – könyvet.

Az emlékezők sorában Keglovich Zita (a győri „Babaország" kis fejedelemasszonya) is elmesélte, mennyi mindent köszönhet annak a kedves, mindig mosolygó Hölgynek, akitől oly sok mindent tanult a 90-es években. Megemlítette azt is, hogy a Nimród által alapított (az évenkénti, győri Babakiállításon átadásra kerülő) „Dr. Kovács Jánosné, Marika" díj a magyar babakészítők „Oscar" díjának felel meg, vagyis ez a babakészítők legmagasabb mesterfokozata.

Négy óra körül megjöttek a kiállítás meghívott látogatói is, és ekkor Dr. Lux Judit tanárnő (akinek több-száz babából álló magángyűjteményéből láthattunk most egy válogatást), vidám kék szemekkel körbekínálta, nagy kosártálcákon az unokája által sütött finom pogácsákat, sajtos masnikat, és miközben lelkesen eszegettünk, egy kis vetítés keretében elmesélte, hogyan szerette meg és hogyan kezdte el gyűjteni a babákat.

A vetítés után a fal mellett húzódó üveges vitrinekben aztán végignézegettük a tengernyi kisebb-nagyobb babát, amik egy élet alatt gyűltek össze. Judit tulajdonképpen 1975-ben kezdte el gyűjteni a babákat, a legelsőt a párizsi Notre Dame sarkán vette meg. (Ez a baba sajnos eltűnt a révfülöpi házába történt betörés során.) Ezt a babát aztán követte még sok-sok kis társa az ország és a világ minden tájáról.

Rengeteg babát láthattunk, a Judit nagyanyja által készített kis fonalbabától kezdve a különböző bohócbabákig, népművészeti babákig, fakanál, illetve seprűbabákig. Több vitrinben páros babák voltak porcelánból, textilből, fából. Judit a külföldi útjairól is mindig babákkal tért haza, így került az otthonába a mexikói, a mongóliai, az indiai, a francia, az egyiptomi, az olasz, a lengyel és az indián babapár is.

Elragadó volt egy egészen régi (a XIX. századból való) francia porcelánbaba, csipkével és rózsaszín szalaggal díszített, fehér pettyes ruhában üldögélt, a ruha anyagából készített, virágos kalappal a fején.

Roppant tetszett nekem a Németországból való, fából készült, szigorú szemű diótörő baba, a Grúziából való – kicsit ravaszkásan mosolygó – fehér szakállas, sárga turbános baba, azután egy kis bohócbaba a velencei karneválról, és az a kis nürnbergi baba, aminek a teste aszalt szilvából (!), a feje dióból készült, virágos kendő és kockás kötény volt rajta. (Ő egy kis fakorongon álldogált és vidáman kacsintott ránk…)

A számomra legtündéribb baba egy kisméretű, brüsszeli csipkeverő baba volt, csipkés főkötőben, csipkés kötényben üldögélt az asztalkája mellett és éppen egy kis csipkecsíkon dolgozott. Egy kedves mesealakra emlékszem még, ahogyan a libájába kapaszkodva kandikált kifelé egy „kosárcsónakból"…

Ma délután újabb aranyos babás-élménnyel gazdagodtunk, köszönjük mindazoknak, akik lehetővé tették.

Bencsik Ildikó

Terka babák a Kapos mentén

A Magyar Művészeti Akadémiánál nyertes népművészeti pályázat révén Török Renáta, a

jól ismert nyíregyházi alkotó [Társaságunk tagja] most arra kapott lehetőséget, hogy egy népművészetével a széles köztudatban még kevéssé ismert dél-dunántúli tájegység, a Kapos-mente viseletkultúrájával ismerkedjen. Az úgynevezett „Terka baba" program része-

ként már elkészült és évek óta gyarapodó autentikus viseletes alkotások családja a tervek szerint a Dombóvár vidékén fennmaradt szabad-rajzú fehér lyukhímzés és a sajátos menyecske-viselet: a pille, valamint ezek s kiegészítőik együttesével bővülhet nem sokára. Addig is az e héten ösztöndíjas tanulmányi útját a Dombóvári Helytörténeti Múzeum Közkincs szobája és gazdag textilgyűjteményének tanulmányozásával töltő Renáta asszony igyekszik megosztani kincseit a vendéglátó településen. Délelőttönként az APOK Belvárosi Tagintézményének 5–6. osztályosai hon- és népismereti stúdiumaihoz járul hozzá utazó tárgyaival és fotóival. A hitelesítő vidékről most pedig Döbröközt, Szakcsot, Kocsolát s Gyulajt tervezi felkeresni, ahol szintén szívesen fogadják. S a Művelődési Ház „Szépteremtő Kalákájába", a most futó Székely Hét programjaiba, valamint a hétvégén zajló bálok világába is bekapcsolódik. Programján jelen van a dokumentációs feladatokat vállaló Dr. Rácz Éva is, aki egyben a sikeres pályázó civil szervezet, az Élő Újság Egyesület vezetőjeként a Dombóvári Városszépítők tevékenységét is tanulmányozza.
2013. október 16.

kvj –

Játék-Had-Történet
a berettyóújfalusi múzeumban

Az állandó kiállítás egyik gyöngyszeme várja a látogatókat a nagyterem galériáján. A Barcsay–Székely játékgyűjtemény részben 1930 és 1944 között forgalmazott gyári játékokból,

részben id. dr. Barcsay László királyi járásbíró, dr. Barcsay László erdőmérnök dr. Major

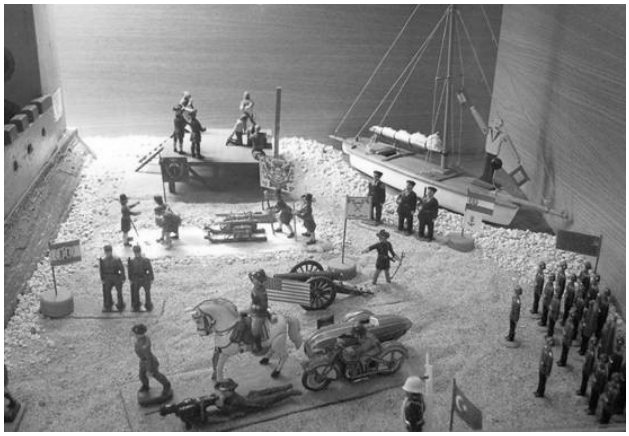

István ökológus, Pallos Zsuzsa tanár 1932–1995 között készített munkáiból áll. Ez a kiállítás az igazi játékként játszott hadijátékokat, a magyar hadiviselet történetét, az egykor megénekelt „szép élet a katonaélet" emlékét idézi. Nincsenek itt harci jelenetek, romok, de van segélyhely, pihenőcsapat, híradós alakulat, díszelgő egység. Hadtörténetünk változatos, magyaros katonaviseleteit,

az elmúlt 500 év huszár és gyalogsági egyenruháit rajzokon és ólomkatona figurákon is bemutatjuk.

Egy részlet a berettyóújfalui Bihari Múzeumban néhány éve rendezett „Játék-Had-Történet" kiállításomból. De hát még az 500 ólomkatona sincs rajta ezen a képen, meg a két tárlónyi szakirodalom sem.

Dr. Barcsay László

Kártyabűvész kápráztatja *el a közönséget a padláson – Ferbli a Derfliben* a kiállítás címe, ezért kezdetnek nem árt egy kis szómagyarázat. A ferbli speciális magyar játék, melynek – egy korabeli kártyakódex szerint – a póker csak rossz másolata, a Derfli pedig Pécs, Felsőmalom u. 9. szám alatti tímárház és a hozzá keletről csatlakozó épületek együttes elnevezése, ma a JPM Várostörténeti Múzeum épületegyüttese.

A Szórakaténusz Játékmúzeum 1992-ben hozta Pécsre a „Játékkártyák Magyarországon" című kiállítását. A pécsi bemutató különlegessége az volt, hogy kiegészült a Várostörténeti Múzeumban található „Zsoldosgyűjteménnyel". Az október 4-én nyíló időszaki kiállítás az 1992-es forgatókönyv fel-

használásával, több mint 20 év elteltével a neves kártyatörténész kollekcióján keresztül mutatja be a kultúrtörténet e közismert szerencsejátékának emlékeit.

Zsoldos Benő kártyatörténeti szakíró gyűjteménye a világ különböző pontjait és történeti korszakait érinti, nem feledkezve meg a játék számtalan fajtájáról sem. A kollekciójában található kártyák leginkább hasonmás kiadások, hiszen eredetijük a világ múzeumainak legféltettebb kincsei közé tartoznak.

„Intelligens bűvészet – intelligens embereknek" – ez a nemzetközileg is díjazott dr. Szabó G. Gábor (*www.kartyabuvesz.hu*) kártyabűvész jelmondata. Immár 25 éves pályafutása során több mint 30 országban mutatta be tudományát, s rendszeresen tart szemináriumokat Európa szerte, a legjelentősebb hazai és több nemzetközi bűvészszervezet tagja, tisztségviselője. Saját mutatványaiból álló változatos versenyprogramjait rengeteg mérvadó hazai és nemzetközi versenyen is bemutatta, többek között világbajnokságon szerepelt, illetve 2006-ban különdíjat kapott Európa legjelentősebb close-up (mikro-mágia) versenyén, Londonban.

Dr. Szabó G. Gábor jó kapcsolatteremtő képességű és humorú előadó, különleges, eredeti mutatványokat bemutató bűvészműsora minden feltételnek tökéletesen megfelel, amely az igényes szórakozáshoz kell, a nézőket aktívan bevonja a műsorba. Nem volt ez másként október 4-én a JPM Várostörténeti Múzeum Padlásán sem, ahol 17 és 19 órai kezdettel személyesen találkozhattunk a népszerű előadóval, és mindössze nyolcszáz forintért felejthetetlen, szórakoztató élményben lehetett részünk.

A kiállítás megnyitója: 2013. október 4. 16. óra. **A kiállítást megnyitotta:** Dr. Kriston Vízi József, múzeumigazgató, Dombóvári Helytörténeti Múzeum **Dr. Szabó G. Gábor előadásai:** 2013. október 4. 17.00 és 19.00 **Helyszín:** JPM Várostörténeti Múzeum (Pécs, Felsőmalom u. 9.)

A Baranya megyei Múzeumok honlapja nyomán

Azok a csodálatos játékkártyák *címmel 100 perces előadás volt ugyanitt október 17-én 17 órától – Erről később új cikket ígér Jánoska Antal.*

*A **Szerencsés kártyajárást** c. honlapról – amelyre ez úton is felhívjuk kártyakedvelő olvasóink figyelmét, mert a gyermekeknek való kártyáktól kezdve a legsokoldalúbban tájékoztat a kártyákról, a kártyajátékokról és az ezekkel kapcsolatos eseményekről!*

A szerk.

Magyar fejlesztésű kártyajátékok az európai és a magyar részecske- és magfizikai utatóintézet nyílt napjain

2013. szeptember 28-án szép, napsütéses nap virradt a budai hegyekre. Ezen a kellemes őszi napon rendezte a Magyar Tudományos Akadémia budapesti Wigner Fizikai Kutatóközpontja a CERN nyílt napot. De kezdjük az elején: mi is az a CERN, és mivel foglalkoznak a fizikusok mostanában?

A CERN a svájci-francia székhelyű európai részecske és magfizikai kutatóközpont, ahol fizikusok, mérnökök és informatikusok egy hatalmas részecske és nehéziongyorsítót építettek, amely segítségével a körülöttünk lévő anyag legelemibb építőköveit tanulmányozhatjuk, és mélyebben ismerhetjük meg az Univerzum alapvető kölcsönhatásait. A CERN-be a világ minden tájáról érkeznek fizikusok, Magyarország pedig már 1992 óta tagja a szervezetnek, sőt 2013-ban Budapesten

építették meg a CERN első kihelyezett adatközpontját is a CERN@Wigner program keretében.

A magyar kutatók a CERN nyílt nap keretein belül igyekeztek egy kis ízelítőt adni a munkájukból: az érdeklődők fizikusokkal beszélgethettek a tudomány legújabb eredményeiről, sőt játékos formában is megismerkedhettek az elemi részecskékkel – a rendezvényen ugyanis jelen volt a Részecskés kártyajáték fejlesztőcsapata is.

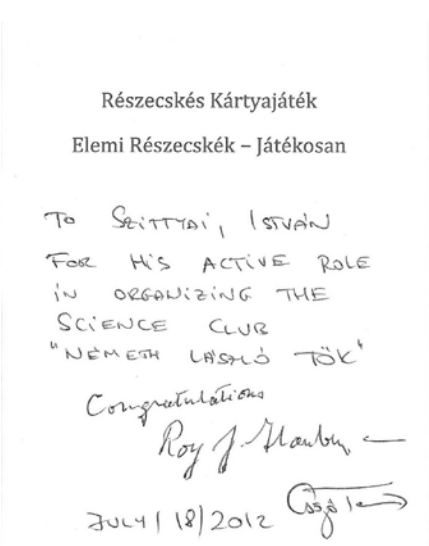
Részecskés Kártyajáték

Elemi Részecskék – Játékosan

To Seitthai, Istvan
For his active role
in organizing the
Science Club
"Nemeth Laszlo TÖK"
Congratulations
Roy J. Glauber
July 18 2012

A Részecskés kártyajáték egy olyan, elemi részecskéket jelképező lapokból álló kártyapakli, amely segítségével a játékosok a fizikai törvények alapján játszva, közvetlenül, szórakoztató formában ismerhetik meg a részecskék világát. Az első részecskés kártyajáték alapötletét még gimnazista korában találta ki Török Csaba, egy önképzőköri szilveszteri mulatságra. Csörgő Judit észrevette, hogy a részecskés kártyákkal még írni és olvasni nem tudó, de a színeket már ismerő nagycsoportos óvodások is jól szórakozhatnak. A játékok és a kártyapakli fejlesztésébe mentorként és szakmai segítőként pedig bekapcsolódott Csörgő Tamás fizikus, aki a kvarkanyag és a Higgs-bozon kereső játékok kifejlesztésével járult hozzá a közös munkához és a csillogó szemű gyermekek, valamint szüleik és rokonaik szórakoztatásához.

A CERN nyílt nap budapesti rendezvényén már mint Törökné Csörgő Judit és Török Csaba egyetemista hallgatók mutatták be az ANTI és a Higgs bozon kereső játékot, a svájci rendezvényen pedig Csörgő Tamás nehézion- és részecskefizikus mutatta be az új játékokat a látogatóknak. A részecskés kártyajáték nagy sikert aratott, 5 évestől egészen a nyugdíjas korúakig egyaránt élvezettel játszottak vele az érdeklődők, sőt az LHC TOTEM kísérletének kártyás kedvű olasz titkárnő asszonya egy számunkra korábban ismeretlen, Machiavelli nevű olasz kártyajátékot is sikeresen adaptált a részecskék nyelvére Csörgő Tamás segítségével a CERN 2013-as nyílt napja alkalmából.

A Részecskés Kártyajátékkal kapcsolatos korábbi fejleményekről az Innovációs Szövetség 2012. augusztusi hírlevele is számot adott: *innovacio.hu/2b_hu.htm*. 2012 nyarán ugyanis vendégünk volt Roy J. Glauber, az USA Harvard Egyetemének Nobel-díjas fizikusprofesszora, aki magyarországi látogatása során a hódmezővásárhelyi és a viszneki TÖK (Természettudományos ÖnképzőKöri) táborokban ennek a Részecskés Kártyajátéknak dedikált példányait osztotta ki a legaktívabb önképzőköri diákok, és tanár patrónusok számára.

Előadása után ő is megkapta a Részecskés Kártyajáték egy a szerzők által dedikált példányát, és egy-egy jó poén kíséretében a szerzők számára is dedikálta – mint játékos kedvű olvasó – a Részecskés Kártyajátékok leírását és a paklit tartalmazó könyv-szettet.

A Részecskés Kártyajáték a GeoMatech projekt keretében várhatóan egy éven belül számítógépen játszható formában is elérhetővé válik majd, 2014-ben várható az angol, német, francia, olasz és japán nyelvekre adaptált változatának megjelenése. Így nem csak játéknak, de külföldi utazásra vitt ajándéknak is remek ötlet lehet.

A részecskés kártyajátékról további érdekességeket a következő honlapokon találhatnak a Forgó kedves olvasói:

mta.hu/mta_hirei/nagy-sikeru-nyilt-nap-az-mta-wigner-adatkozpontban-132613

www.reszecskes.hu/,

sites.google.com/site/reszecskeskartyajatek/

www.logiko-p.hu/

Törökné Csörgő Judit,
ELTE TTK matematika-kémia szakos hallgató
Török Csaba,
ELTE TTK fizikus hallgató
Csörgő Tamás
fizikus, az Európai Akadémia tagja

Végleg bezárt a közel 70 éves múltra visszatekintő Vidám Park szeptember 30-án. Területét a Fővárosi Állat- és Növénykert veszi át. Az intézmény megőrzi a park klasszikus, védendő értéket képviselő játékait, emellett szándékában áll üzemeltetni is azokat a játékokat, amelyek még az egykori Angolparkból, illetve Vurstliból kerültek az intézményhez. A kéthektáros területre tervezett Pannon park egyik területén a Pannon ősvilág kap majd helyet, benne a Pannon ősvadon elnevezésű csarnokkal, amely az elképzelések szerint Európa legnagyobb biodómja lesz: egy fedett, helyenként 40 méter belmagasságot is elérő szubtrópusi csarnok állatokkal, növényekkel és kalandparkkal, a vele összekötött Pannontenger akváriummal, valamint a hozzá csatlakozó mesevárral, magyar majorral, madárkórházzal és gyereklovardával.

Az Állatkert október 1-jén tájékoztatta a nyilvánosságot arról a koncepcióról, amelyet az új terület hasznosítására dolgozott ki.

A Fővárosi Közgyűlés határozatának megfelelően az Állatkert gondoskodik a Vidám Park klasszikus, védendő értéket képviselő játékainak – köztük a hullámvasút, a körhinta és a barlangvasút – megőrzéséről. Szándékában áll azokat a közönség számára kedves játékokat lehetőség szerint üzemeltetni is, amelyek még az egykori Angolparkból, illetve Vurstliból kerültek a Vidám Parkhoz.

A következő szezonban az állatkerti jellegű látnivalók mellett a vidámparki területen olyan viszonylag szelídebb, csendesebb játékok is lesznek, amelyek kifejezetten a kisgyerekes családok igényeit szolgálják.

„A Magyar mesepark elsősorban a kisgyermekes családoknak kínál majd tartalmas szórakozási lehetőségeket modern játékokkal, a Vurstli hagyományainak feleleventésével és a magyar állatos meséket feldolgozó mesevárral, amely az Elvarázsolt kastély utódja lesz. A kéthektáros területre tervezett, szubtrópusi állatokat és növényeket felvonultató Pannon parkban pedig kalandpálya, vízi szafari és állatkifutó várja majd a látogatókat" – közölte Persányi Miklós, az állatkert főigazgatója.

A Vidám Park területén folyamatosan zajlanak majd a fejlesztések, és bár az előzetes tervek szerint csak 2017-ben fejeződik be a teljes átalakítás, néhány létesítmény már 2014 tavaszától látogatható lesz. Ezek közé tartozik az állatsimogatót is magában foglaló gyermekrész, a honfoglaló magyarok állatait bemutató terület, valamint a mesepark kialakítása, amely néhány hagyományos, de „szelíd" vidámparki elemet is magában foglal majd.

A területen kialakítanak egyebek mellett bemutatótereket, amelyek kiállítások és előadások megtartására lesznek alkalmasak…

A Vidám Park elődje, a Vurstli 175, az Angol Park pedig csaknem 100 éves múltra tekint vissza. A mai Vidámpark története 1950 tavaszáig nyúlik vissza, amikor is hatalmas átalakulás kezdődött, új nevét is ekkor kapta: az Angol Park kerítésének lebontásával hozzácsatolták a Vurstlit is. A park *honlapja, ill az MTI nyomán*.

Szakmai javaslat Berzsenyi Wiedra Mónika textilbaba készítő érdemeinek elismerésére

Wiedra Berzsenyi Mónika Münchenben élő magyar textilbaba készítő, aki sajátos stílust alakított ki a textilbaba készítés terén. Művészete mintegy húsz éve fejt ki komoly hatást a hazai babakészítésre: babáiból, kompozícióiból kiállítást rendezett Budapesten az Óbudai Múzeumban, tanfolyamokat tartott a Budapesti Babaklubban – mindezek révén elismertséget szerzett magának eredeti hazájában.

Nem véletlen, hogy – megismerkedve a hazai babakészítők és bababarátok széles körével -- végül legszorosabb kapcsolatot a győri Zichy Palotához kötődő babarendezvényekkel, illetve azok szervezőjével alakított ki, hiszen a hazai iparművészeti és amatőr babakészítés központja itt épült ki a Családi Intézetből Művészeti és Fesztivál Központtá alakult intézményben, Keglovich Ferencné kitartó törekvése, személyes összefogó ereje által. Wiedra Berzsenyi Mónika rendszeres résztvevőjévé vált az évenként ismétlődő pályázatoknak és az ezekre épülő kiállításoknak, sőt, a történelem nagyjait, a régi polgári élet jeleneteit, az öltözködési szokások történetét babakompozíciókban megörökítő saját készítésű sorozatát itt helyezte el állandó kiállításban saját adományaként, amely az épület, az intézmény népszerű látványossága és egyben az egyetlen állandó babakiállítás Győrben, „a babák fővárosában" – ahogyan a

hazai bababarátok körében Győrt elnevezték. Adományának egy része hely hiányában még kiállításra vár.

Wiedra Berzsenyi Mónika 87 éves, magas kora ellenére jelenleg is rendszeresen eljár Győrbe a babarendezvényekre, ahol – mint „great old Lady" – köztiszteletnek örvend, amelyet munkásságával érdemelt ki. A Magyar Bababarátok Egyesülete már kitüntette Életmű díjával. Elérkezett az ideje, hogy munkáját ismerő és értékelő szakmai együttműködői felhívják személyére és értékes életművére a figyelmet, magasabb szintű elismertetés céljából. A fent leírtak alapján tisztelettel ajánljuk Wiedra Berzsenyi Mónika munkásságát és személyét Győr Megyei Jogú Város kultúrát pártoló Vezetőinek figyelmébe.

Dr. Györgyi Erzsébet
a Kiss Áron Magyar Játék Társaság elnöke

Levélhullás

Kedves Erzsike!
Az I. Palóc Világtalálkozó [2013. 08. 2–4] alkalmából, a kisterenyei Gyürky-Solymossy Kastélyban rendezett kiállításon vettek részt a babáim.

Ez a kastély tőlünk, – mi Salgótarján déli részén lakunk – kb. 10 kilométerre van.

Kisterenye a település [eredeti] neve, de az utóbbi időben Nagybátonnyal összevonták és azóta Bátonyterenye a két település közös neve.

Nagyon szép park veszi körül a kastélyt. Küldök róla egy linket:
www.utazzitthon.hu/batonyterenye-kisterenye_gyurky-solymossy-kastely.html. Küldök két fekete-fehér képet a Forgó számára!

Köszönöm szépen! Kívánok minden jót!

Üdvözlettel: Bocsi Éva

Tisztelettel Köszöntöm
Kedves Györgyi Erzsébet!
Molnár Lászlóné vagyok Farádról. Régi ismerős. A győri Zichy Palotában, az első babakiállításon találkoztunk, ahol csornai viseletbe öltöztetett babáimmal vettem részt.

Nekem a hagyományőrzésre, a régi viselet bemutatására nélkülözhetetlen a baba. Fel is keltette figyelmemet a 2012. májusi FORGÓ újság cikke: „Öltöztessünk magyar babát!"

Hagyatékból került hozzánk ez a füzetecske, amit mellékelek. Dátumot nem láttam rajta, véleményem szerint kb. 1925, vagy utáni lehet. A Hangya boltban vásárlók között népszerűsítette a magyar viseletet. Kártyát kapott vásárláskor a vevő és gyermeke beragaszthatta a kis füzetbe, amit előtte a szülő kapott vagy megvett. Ha már volt olyan kártyája a gyermeknek, a szöveg cserére ösztönözte.

Szívesen teszem közzé ezt a kis füzetet, hiszen feltételezem, nem sok ilyen gyűjtőfüzet maradhatott meg az utókornak, hiszen ez is igen kopott, megviselt.

További munkájához jó egészséget kívánok, üdvözlettel:

Molnár Lászlóné
Farádról

A Tudor Játékcsalád ismét jelentkezik

A szeptember 28-i Családi Napon Győrben a Püspökvár kertjében, táblás játékainkból tartottunk egész napos játszóházat. (Időközben a Savaria Karneválon és a Győrkőcfesztiválon is jártunk.) Idén ismét új elemekkel bővült a készletünk, így már 35 db nagy méretű egyedi készítésű táblából választhatnak az érdeklődők. Alkalmanként járok iskolákba is, de idén szakkörre nem. Tavaly és tavalyelőtt részt vettünk egy TÁMOP-os programban… Most úgy néz ki, hogy november 16-án Kecskeméten, a Szórakaténusz Játékmúzeumba megyek. Nagy megtiszteltetés ez nekem!

Üdvözlettel *Sütheő László*

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság célja

Összefogást és fórumot biztosítani a játékokkal, a játszással foglalkozó, legkülönbözőbb területeken működő szakembereknek és intézményeknek. A magyar és magyarországi játékkultúra értékeinek felkutatása, őrzése, széleskörű terjesztése és korszerű továbbfejlesztése. …a témakörrel foglalkozók szellemi, gyakorlati és módszertani támogatása.… a hasznos ismeretek, a humánus jellemvonások, a kreatív készségek, a társadalmi, nemzeti önismeret fejlesztését szolgáló és a családi nevelést segítő játékok kidolgozásának elősegítése, azok bemutatása és elterjesztése. A játékkultúrával foglalkozó szaktudományok és a játék az oktatás és a közművelődés terén való alkalmazása eredményei, valamint a játékfejlesztés során létrejött szellemi és tárgyi alkotások, újszerű törekvések népszerűsítése. A játékkal foglalkozók érdekeinek érvényre juttatása. A kortárs és jövőbe mutató, innovatív és készségfejlesztő játékkultúra támogatása. Az emberiség játékkultúrájának, a játék kultúrtörténetének megismertetése a hazai társadalommal. A gyermekek törvényben elismert, játékhoz fűződő joga érvényesítésének szorgalmazása.

Szja 1 %

Kérjük, gondoljanak a Kiss Áron Magyar Játék Társaságra, amikor személyi jövedelemadó bevallásukat kitöltik, mellékeljék a 1%-ról szóló cédulát is!

Beírandó: Kiss Áron Magyar Játék Társaság, adószám: 19039224–1–41.

Nagy segítség, súlyos gondjainkat enyhítik vele, könnyebben, több programot valósíthatunk meg általa!

Tagdíj

Minimális összege évi 1000 Ft, nyugdíjasnak, diáknak, munkanélkülinek 500 Ft. Kérjük, ezen felül lehetőségük szerinti összeggel támogassák a Társaságot fennmaradása érdekében. Jelen Forgó számhoz a tagdíj és támogatás befizetéséhez csekket mellékelünk. Mivel a csekk továbbítás árát a befizetett összegből levonják és az így csökkentett összeg jut a Társaságnak, azt kérjük, lehetőleg OTP fiókban fizessék be a tagdíjat és támogatást a Kiss Áron Magyar Játék Társaság címére a 11702036–20657972 számlaszámra.

Tagjaink a Forgót tagdíj ellenében kapják. A tagdíjfizetést Kissné Sztraka Annamária titkár tartja nyilván és fogadja közvetlenül is.

Köszönjük a tagdíj befizetéseket és túlfizetéseket! Kérjük aki még nem fizette volna be, szíveskedjék pótolni.

Cím, elérhetőség

A Társaság és tisztségviselői elérhetőségei a lap alján.

A Forgót akkor tudjuk küldeni postán, vagy e-mailen, ha tagdíjukat befizetik, esetleges elmaradásukat rendezik, címüket, e-mail címüket és annak változását pontosan tudatják. Ha megadják e-mail címüket, hamarabb kapják a Forgót és időközben hírleveleket is küldünk.

Kérjük, küldjenek egy e-mailt *gyorgyie36@t-online.hu* címünkre és attól kezdve több hírlevelet is kapnak és a Forgót is megjelenése napján.

Szerkesszük együtt a Forgót!

Várjuk írásaikat, híreiket, hogy azokat továbbadhassuk a Forgóban, vagy a megújult honlapon:

www.kamjt.hu

Köszönet Támogatóinknak:
az Emberi Erőforrások Minisztériuma Közművelődési Főosztályának,
a Magyar Művészeti Akadémiának,
és a Nemzeti Kulturális Alapnak.

Forgó, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság (KÁMJT) lapja.
ISSN 1586–1570. Megjelenik negyedévente.
Felelős kiadó: a Társaság elnöke; felelős szerkesztő: dr. Györgyi Erzsébet.
Címünk: Kiss Áron Magyar Játék Társaság, 1024 Budapest, Buday László utca 7.
E-mail: *gyorgyie36@t-online.hu*, honlap: *http://www.kamjt.hu*.
További kapcsolattartás:
dr. Györgyi Erzsébet, telefon/fax: 1/315–6193, e-mail: *gyorgyie36@t-online.hu*.
Kissné Sztraka Annamária, e-mail: *amsztraka@gmail.com.*
Bankszámlaszámunk: 11702036–20657972, adószámunk: 19039224–1–41.
Ötleteket, javaslatokat szívesen fogadunk